

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Controllerenheten
Annica Tiger
Samuel Littwold

Översyn av skolpeng och fritidshemspeng

Uppdrag

I den politiska majoritetens inriktning för mandatperioden 2023–2026 anges bland annat följande uppdrag, vilka faller inom barn- och grundskolenämndens område:

Skolpengen ska ses över och har särskild prioritet. Skillnaden i ersättning mellan låg-, mellan- och högstadiepeng ska övervägas i sammanhanget.

Professionellt utvecklade tryckta som digitala läromedel ska prioriteras. Läromedlens andel av skolpengen ska ses över.

Utöver dessa uppdrag önskar den politiska majoriteten att skolpengen utreds tillsammans med fritidshemspengen för att ge en heltäckande bild av finansieringen av grundskolan. Därför gav barn- och grundskolenämnden ett utökat uppdrag till utbildningschefen på sammanträdet 13 november 2024, § 94.

Skollag och skolförordning

Enligt skollagen 9 kap. 20§, 10 kap. 38 § samt 14 kap. 16 § (2010:800) ska hemkommunen lämna bidrag till huvudmannen för varje elev vid skolenheten och varje elev vid fritidshemsenheten. Bidraget består av ett grundbelopp, även kallat peng och i vissa fall ett tilläggsbelopp.

Grundbeloppet ska avse ersättning för

- undervisning/ omsorg och pedagogisk verksamhet
- lärverktyg/ pedagogiskt material och utrustning
- elevhälsa
- måltider
- administration

- mervärdesskatt
- lokalkostnader

Grundbeloppet ska baseras utifrån samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna förskoleklassen, grundskolan och anpassade grundskolan samt fritidshem.

Enligt skolförordningen 14 kap. 4§ (2011:185) ska, i det grundbelopp som lämnas i bidrag till enskild huvudman för förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola, ersättning för:

1. undervisning avse kostnader för skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, undervisande personal, stödåtgärder till elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader,
2. lärverktyg avse kostnader för läroböcker, litteratur, datorer, maskiner som används i undervisningen, skolbibliotek, studiebesök och liknande kostnader,
3. elevhälsa avse kostnader för sådan elevhälsa som avser medicinska, psykologiska eller psykosociala insatser,
4. måltider avse kostnader för livsmedel, personal, transporter och därmed sammanhängande administration och liknande kostnader,
5. administration avse administrativa kostnader som ska beräknas till tre procent av grundbeloppet,
6. mervärdesskatt avse ett schablonbelopp som uppgår till sex procent av det totala bidragsbeloppet (grundbelopp och i förekommande fall tilläggsbelopp), och
7. lokalkostnader avse kostnader för hyra, driftskostnader, inventarier som inte är läromedel, kapitalkostnader i form av ränta på lån och liknande, dock inte kostnader för amortering.

Enligt skolförordningen 14 kap. 5§ (2011:185) ska, i det grundbelopp som lämnas i bidrag till en enskild huvudman för förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem, ersättning för:

1. omsorg och pedagogisk verksamhet avse kostnader för förskolechef eller andra anställda med ledningsuppgifter, personal i den pedagogiska verksamheten och omsorgen, stödåtgärder till barn eller elever, kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader,

2. pedagogiskt material och utrustning avse kostnader för lek- och lärprodukter, maskiner som används i verksamheten, studiebesök och liknande kostnader, och
3. administration avse administrativa kostnader som ska beräknas till tre procent av grundbeloppet för förskolor och fritidshem och en procent av grundbeloppet för pedagogisk omsorg.

Kostnadsslagen måltider, mervärdesskatt och lokalkostnader tillämpas på motsvarande sätt som för förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.

Bakgrund

Resursfördelningsmodell

Centralt i Täby kommuns resursfördelningsmodell, vilken är en modell för finansiering av den omsorg och pedagogiska verksamhet respektive undervisning som ges barn och elever folkbokförda i Täby, är grundbeloppet ("peng"). Pengen betalas av Täby kommun utifrån det hemkommunansvar kommunen har för barn och elever folkbokförda inom kommunen och den ska täcka huvudmännens kostnader för att bedriva en verksamhet på lika villkor.

Resursfördelningsmodellen innefattar även möjligheten till tilläggsbelopp som i vissa fall betalas ut till fristående förskolor och skolor för barn och elever i behov av extraordinärt särskilt stöd. I Täby kommun kan även förskolor och skolor i egen regi söka extra medel för barn och elever i behov av extraordinärt särskilt stöd, det benämns då extra resurstilldelning. Ansökningarna om tilläggsbelopp och extra resurstilldelning bedöms utifrån individuella behov.

Utöver grundbelopp och tilläggsbelopp finns i vissa kommuner en resurstilldelning baserad på socioekonomiska skillnader inom kommunen, något som idag inte tillämpas i Täby kommun. Däremot utbetalas en ersättning enligt en särskild modell till de förskolor och skolor som har nyanlända barn och elever med uppehållstillstånd. Dessutom utgår ett strukturbidrag för elever folkbokförda i Täby kommun som är inskrivna i förskoleklass och grundskola i fristående skolor som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd och motsvarande inom egen regi.

Utöver ovan nämnda bidrag har skolorna även möjlighet till andra intäkter, som exempelvis riktade och generella statsbidrag. De statsbidrag kommunen kan söka redovisas i *Bilaga 1, Statsbidrag 2025*.

Skolpeng och fritidshemspeng i Täby kommun

Grundskola

Täbys grundbelopp är sedan 2025 årskursuppdelad med en peng för elever i förskoleklass, en peng för elever i årskurs 1-3, en peng för elever i årskurs 4-5 och en peng för elever i årskurs 6-9.

I tabellen nedan framgår Täbys peng 2025 per elev och år, uppdelad på de olika kostnadsposterna. Beloppen är framräknade utifrån gällande resursfördelningsmodell, vilken i sin tur utgår från *Bidrag på lika villkor (SOU 2008:8)*. *Bidrag på lika villkor* innebär att kommunens bidrag till fristående skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser beräknas på samma grunder som kommunen tillämpar när resurser fördelas till den egna verksamheten av motsvarande slag. Utöver själva grundbeloppet erhåller fristående utövare också momskompensation med sex procents påslag.

	Undervisning	Lärverktyg	Elevhälsa	Måltider	Hyresdel	Media = El, värme, vatten och avlopp	Städ, Wlan	Grundbelopp exkl administration	Administration 3%	Grundpeng kommunal utförare	Moms 6 %	Grundpeng fristående utförare
Förskoleklass	43 116	682	971	3 622	12 768	1 797	1 583	64 539	1 936	66 475	3 989	70 464
Grundskola												
Åk 1 - 3	55 796	1 019	2 899	5 407	14 892	2 096	1 846	83 955	2 519	86 474	5 188	91 662
Åk 4 - 5	64 347	1 019	2 899	5 407	14 892	2 096	1 846	92 506	2 775	95 281	5 717	100 998
Åk 6 - 9	67 235	1 215	3 457	6 446	18 453	2 597	2 288	101 690	3 051	104 741	6 284	111 025

I tabellen nedan framgår hur stor andel respektive kostnadspost utgör av grundbeloppet, exklusive administration.

	Undervisning	Lärverktyg	Elevhälsa	Måltider	Hyresdel	Media = El, värme, vatten och avlopp	Städ, Wlan	Grundbelopp exkl administration	Administration 3%	Moms 6 %
Förskoleklass		66,81%	1,06%	1,50%	5,61%	19,78%	2,78%	2,45%	100,0%	3,0%
Grundskola										
Åk 1 - 3		66,46%	1,21%	3,45%	6,44%	17,74%	2,50%	2,20%	100,0%	3,0%
Åk 4 - 5		69,56%	1,10%	3,13%	5,84%	16,10%	2,27%	2,00%	100,0%	3,0%
Åk 6 - 9		66,12%	1,19%	3,40%	6,34%	18,15%	2,55%	2,25%	100,0%	3,0%

Fritidshem

Fritidshemspengen som i Täby är åldersindeldad i två olika nivåer, utgör ett komplement till skolpengen då exempelvis personalkostnader kan fördelas mellan fritids- och skolverksamhet. Tabellen nedan visar fritidshemspengens fördelning på olika kostnadsposter.

	Omsorg och pedagogisk verksamhet	Pedagogiskt material och utrustning	Måltider	Hyresdel	Media = El, värme, vatten och avlopp	Städ, Wlan	Grundbelopp exkl administration	Administration 3%	Grundpeng kommunal utförare	Moms 6%	Grundpeng fristående utförare
Fritidshem											
F-klass-åk 3	32 638	526	2 794	5 074	714	629	42 375	1 271	43 646	2 619	46 265
Åk 4 - 6	20 515	301	1 596	1 540	217	191	24 359	731	25 090	1 505	26 596

I tabellen nedan framgår hur stor andel respektive kostnadspost utgör av fritidshemspengen, exklusive administration.

	Omsorg och pedagogisk verksamhet	Pedagogiskt material och utrustning	Måltider	Hyresdel	Media = El, värme, vatten och avlopp	Städ, Wlan	Grundbelopp exkl administration	Administration 3%	Moms 6%
Fritidshem									
F-klass-åk 3	77,02%	1,24%	6,59%	11,97%	1,68%	1,48%	100,00%	3,00%	6,00%
Åk 4 - 6	84,22%	1,23%	6,55%	6,32%	0,89%	0,78%	100,00%	3,00%	6,00%

Nationell timplan

Sedan läsåret 2018/19 är begreppen låg-, mellan-och högstadium återinförda i skollagen. Även timplanen, vilken garanterar en minsta undervisningstid i varje ämne för eleven under sin skoltid, är stadiindelad.

Enligt skollagen ska den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan vara minst 6 890 timmar. Dessa ska fördelas per ämne och stadium enligt nedan timplan.

Timplan för elever som börjar årskurs 1-9 höstterminen 2024					
Ämne	Låg-stadiet	Mellan-stadiet	Låg- och mellanstadiet	Hög-stadiet	Totalt
Bild	60	80		100	240
Engelska	60	220		200	480
Hem- och konsumentkunskap			40	90	130
Idrott och hälsa	140	180		280	600
Matematik	420	410		400	1 230
Musik	80	80		80	240
NO	145	216		289	650
Biologi		60		80	
Fysik		60		80	
Kemi		60		80	
SO	200	375		405	980
Geografi		75		80	
Historia		90		100	
Religionskunskap		75		80	
Samhällskunskap		75		90	
Slöjd	50	140		140	330
Svenska/svenska som andraspråk	680	520		290	1 490
Teknik	47	65		88	200
Språkval		48		272	320
Totalt garanterade timmar	1 882	2 334	40	2 634	6 890
Därav skolans val					600

Antalet undervisningstimmar ökar i takt med att eleverna börjar ett nytt stadium, och kostnaderna ökar i takt med att antalet undervisningstimmar och ämnen ökar. Detta beror på att läroplanen utökas med nya ämnen vilket kräver fler undervisande lärare med specifik ämnesbehörighet samt att det ställs högre krav på specialsalar.

Utöver den nationella timplanen ska elever i årskurs 4-9 erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per

vecka och anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen och den skolenhet som eleven tillhör, 10 kap. 5 a § skollagen (2010:800).

Täby kommuns timplan

Huvudmannen får fatta beslut om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden och det är huvudmannen som efter förslag från rektorn beslutar om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna inom varje stadium, 9 kap. 3-4 § skolförordningen (2011:185). Täby kommun har reviderat timplanen för de kommunala grundskolorna utifrån de ändringar som trädde i kraft från och med den 1 juli 2024.

Täby kommuns timplan för elever i årskurs 1-9 fr.o.m läsåret 2024-25								
Ämne	Åk 1-2	Åk 3	Åk 4-5	Åk 6	Åk 7-8	Åk -9	Täby	Nationell timplan
Svenska/Sva	475	217	427	104	202	92	1 517	1 490
Geografi	30	21	59	33	65	30	1 000	980
Samhällskunskap	30	21	59	33	71	36		
Historia	30	21	71	36	77	39		
Religion	30	21	59	33	65	30		
Engelska	36	27	154	71	142	62	492	480
Språkval	0	0	0	50	184	92	326	320
Matematik	279	149	285	132	273	136	1 254	1 230
Biologi	30	21	47	27	65	33	663	650
Kemi	30	18	47	24	65	33		
Fysik	30	21	47	27	65	33		
Teknik	30	18	42	27	59	30	206	200
Bild	36	24	53	27	71	36	247	240
Idrott och hälsa	95	47	113	71	190	95	611	600
Hemkunskap	0	0	0	40	65	27	132	130
Musik	59	27	53	27	53	27	246	240
Slöjd	0	50	95	47	95	47	334	330
Totalt antal timmar	1 220	703	1 611	809	1 807	878	7 028	6 890

Beräkningsgrunder

För att kunna göra beräkningar har utredningen behövt göra vissa antaganden om den kommunala skolans organisation. Utredningen har därför utgått från två typer av exempelskolor för att beräkna fram kostnad för respektive årskurs och fördelning mellan grundpeng och fritidshempeng.

Låg- och mellanstadieskolor

För beräkningar i låg- och mellanstadiet har en exempelskola med två parallellklasser med 25 elever i varje klass använts. De genererar 50 elever i varje årskurs och totalt 300 elever per skola. Vid beräkning av hur många av dessa elever som också är inskrivna på fritidshem har statistik på föregående års (2024) utfall används. Statistiken visar att ca

74 % av skolans elever i genomsnitt också nyttjar fritidshemmet. Andelen elever som går på fritidshemmet är högre i de lägre årskurserna och sjunker ju äldre eleverna blir.

Exempelskolan för låg- och mellanstadiet speglar relativt väl hur Täbys kommunala verksamhet är organiserad, de flesta kommunala skolorna har cirka två parallellklasser i dessa årskurser samt erbjuder fritidshem.

Baserat på elevantalet i Täbys fristående skolor och ett antagande om att varje klass har ca 25 elever bedömer utredningen att de fristående låg- och mellanstadieskolorna har cirka två paralleller likt de kommunala skolorna, förutom en aktör som erbjuder plats från årskurs fyra. Denna aktör sticker ut då elevantalet antas motsvara ca sju till åtta paralleller.

Högstadieskolor

För beräkningar i högstadiet har en exempelskola med 28 elever i varje klass använts. Utredningen har räknat på tre scenarion; två, fyra och sex paralleller för högstadiet och hur dessa skiljer sig åt kostnadsmässigt. Det största alternativet genererar 162 elever i varje årskurs och 486 elever per skola, medan det minsta alternativet genererar 56 elever per årskurs och 168 elever per skola.

För Täbys kommunala skolor som har ett högstadium varierar antalet paralleller mellan skolorna, där Skarpängsskolan är den enda skolan som har sex paralleller medan Vallatorpsskolan och Hägerneholmsskolan har drygt en till två klasser per årskurs. Övriga kommunala skolor med högstadium har cirka tre till fyra paralleller.

Baserat på elevantalet i Täbys fristående skolor och ett antagande om att varje klass har ca 28 elever gör utredningen en bedömning att de fristående aktörernas högstadium varierar i ungefär samma spridning som de kommunala skolorna. Någon enstaka skolenhet har en klass per årskurs, två större aktörer bedöms ha ca sex till åtta klasser per årskurs, medan majoriteten har ca två till fyra paralleller.

Kostnad per elev för varje del i peng

Detta kapitel innehåller en beskrivning av vad respektive del i peng avser att täcka och hur väl nuvarande peng korrelerar med framräknat behov per elev.

Undervisning samt omsorg och pedagogisk verksamhet

Ersättningen för undervisning i grundpengen avser täcka kostnader för skolans rektor och andra anställda med ledningsuppgifter, undervisande personal, stödåtgärder till elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling av personalen och liknande

kostnader. Motsvarande del i fritidshemspeng benämns omsorg och pedagogisk verksamhet.

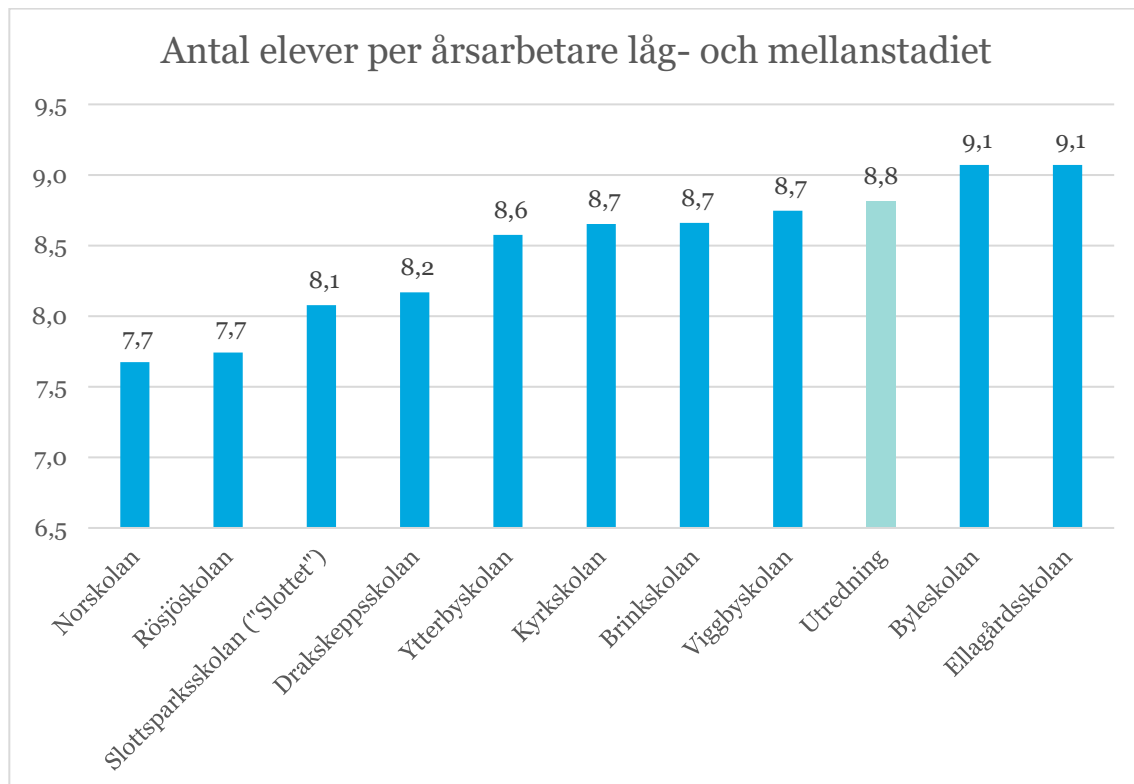
Låg- och mellanstadiet inklusive fritidshem

För att kunna bedriva en adekvat undervisning krävs en grundbemanning i respektive skolenhet. Utredningen har med Tåbys timplan som grund tagit fram ett bemanningsförslag för de två exempelskolorna som beskrivits i tidigare kapitel. Grundbemanning avser den personal som behövs för att kunna leda och bedriva ordinarie undervisning. Elever med behov av särskilt stöd där ytterligare bemanning krävs finansieras med extra resurstilldelning/tilläggsbelopp och tillkommer utöver grundbemanningen.

För att bemanna en låg- och mellanstadieskola inklusive fritidshem i den storlek som beskrivits tidigare krävs totalt 37,4 tjänster. Dessa avser lärare, elevresurser, fritidshemspersonal samt skolledning. Detta ger ca 8,8 elever per årsarbetare som är ett av de nyckeltal som används som ett kvalitetsmått vid jämförelser. Bedömningen av grundbemanningen för fritidshemmet har utgått från respektive årskurs vistelsetid, där elever i förskoleklass beräknas vistas på fritidshemmet under flest timmar medan elever i mellanstadiet vistas färre timmar.

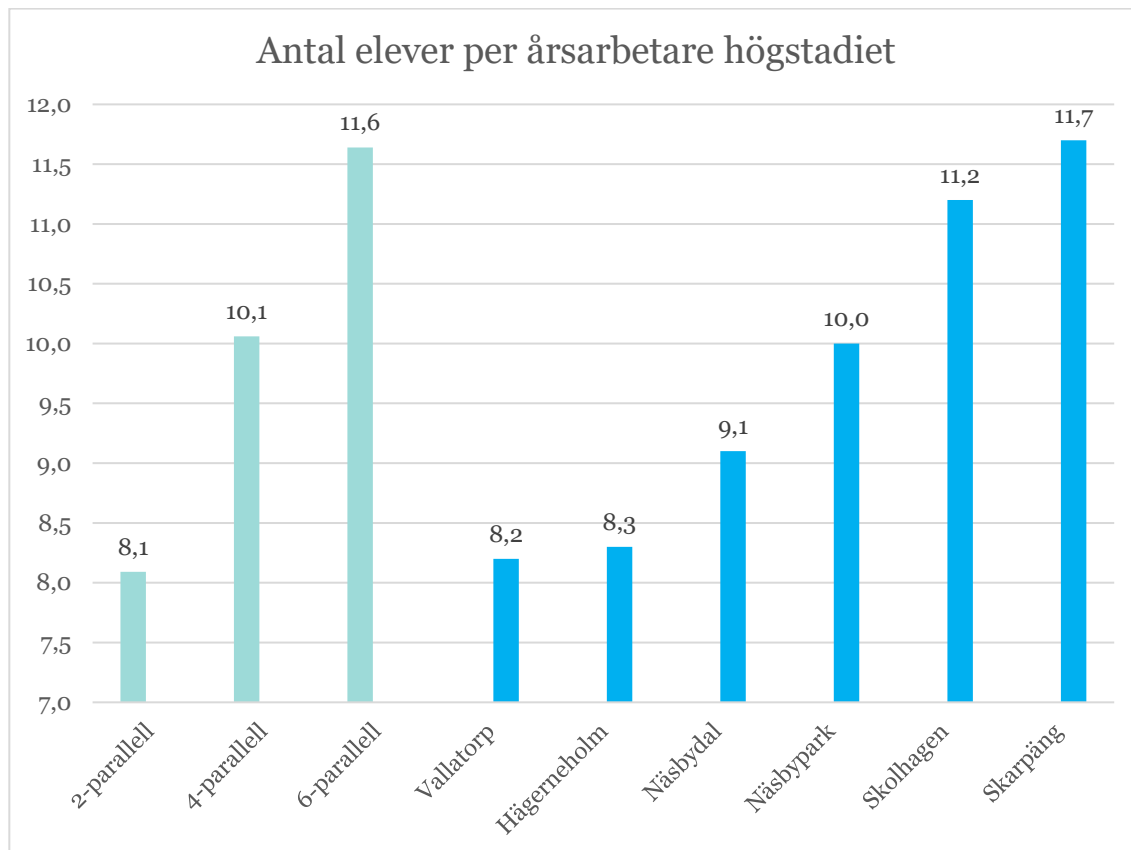
Tåbys kommunala låg- och mellanstadieskolor har idag en bemanning som relativt väl motsvarar den framräknade behovet. Någon skola har en tätare bemanning och några skolor har fler elever per årsarbetare. Nedanstående diagram visar ett urval av kommunens låg- och mellanstadieskolor i egen regi.

Högstadiet

Bemanningen i ett högstadium med 28 elever per klass varierar beroende på skolans storlek. Ett högstadium med fler paralleller medför en effektivare bemanning än ett med färre paralleller. En skola med två paralleller beräknas ha behov av 20,8 årsarbetare, fyra paralleller kräver 33,4 årsarbetare medan sex paralleller behöver 43,3 årsarbetare. Nedanstående diagram visar hur antal elever per årsarbetare varierar utifrån olika antal paralleller och hur många elever per årsarbetare de kommunala högstadieskolorna har.

Lärverktyg och pedagogiskt material

Lärverktyg och pedagogiskt material avser kostnader för läroböcker, litteratur, elevdatorer och Ipads, lek- och lärprodukter, utrustning som används i undervisningen, skolbibliotek, studiebesök och liknande kostnader.

Grundskola

I Täbys fördelningsmodell utgör kostnadsposten lärverktyg ca 1,0-1,2 % av skolpengen. Störst andel har grundpengen för årskurs 1-3 med 1,21 % och minst andel har grundpengen i förskoleklass med 1,06%.

Kommunens beräknade kostnader för lärverktyg är högre i samtliga årskurser jämfört med ersättningen i skolpengen. Störst skillnad finns i årskurs 6-9.

Fritidshem

Motsvarande kostnadspost för fritidshem benämns pedagogiskt material och utrustning och utgör 1,2 % av fritidspengen.

Kommunens beräknade kostnader för denna del är lägre än ersättningen i peng. Störst positiv avvikelse finns i årskurs F-3.

Elevhälsa

Ersättningen för elevhälsa avser täcka kostnader för sådan elevhälsa som avser medicinska, psykologiska eller psykosociala insatser. Kostnaderna avser bland annat skolsköterskor, kuratorer och psykologer. För att elevhälsan ska bli likvärdig för alla kommunens elever har Täby kommun valt att organisera elevhälsan som en central enhet där skolenheterna tilldelas resurser utifrån elevantal.

Grundskola

Ersättningen för elevhälsa utgår för alla årskurser i grundskolan. För förskoleklass motsvarar beloppet 1,5 % av den totala grundpengen medan i åk 1-9 varierar beloppet mellan 3,1 och 3,5 % av grundpengen.

Fritidshem

För fritids utgår ingen ersättning i peng för elevhälsa. Den kommunala verksamheten har därför inga beräknade kostnader för elevhälsa i fritidshemsverksamheten.

Måltider

Ersättning för måltider avser täcka kostnader för livsmedel, personal, transporter och därmed sammanhängande administration och liknande kostnader. Täby kommun har avtal med extern leverantör för att tillhandahålla skolmåltider.

Grundskola

Kostnad för måltider utgör ett fast belopp per portion oavsett vilken årskurs eleverna går i. Pengens nuvarande uppbyggnad utgår från en procentandel av den totala pengens vilket gör att ersättningsbeloppet varierar mellan årskurserna där F-klass har den lägsta summan och åk 6-9 den högsta.

Kommunens beräknade måltidskostnad per elev visar att kostnaden för F-klass är högre än ersättningen, kostnaden i åk 1-5 är något högre än ersättningen medan den beräknade kostnaden i åk 6-9 är lägre än vad ersättningen för måltider är.

Fritidshem

Måltidsdelen för fritidshem ska täcka kostnaden för mellanmål och måltider på skollov. Denna del i fritidshemspengen utgör precis som i grundpengen en procentuell andel av den totala pengens vilket gör att ersättningsbeloppet varierar beroende på elevens ålder.

Kommunens beräknade måltidskostnad per fritidshemselev överstiger ersättningen i fritidshemspengen för samtliga årskurser.

Lokaler

Skolans och fritidshemmets kostnader för lokaler delas upp i tre olika delar där hyresdelen och den del som avser värme, vatten och VA beräknas genom att kommunens totala kostnad fördelas på de kommunala skolornas beräknade elevkapacitet. Detta gör att ersättningen beräknas motsvara kostnaden per elev under förutsättning att skolan och fritidshemmet fyllt alla sina elevplatser.

I det fall skolan och fritidshemmet inte fyller alla platser uppstår en negativ differens mellan den kostnad skolan och fritidshemmet har för lokaler och den ersättning de erhåller i peng. Denna kostnad måste då ersättas genom att annan del i peng nyttjas.

Städning och W-lan

Ersättning för städning och W-lan är den tredje delen av lokalkostnaderna och avser täcka skolans och fritidshemmets kostnader för städning av lokaler samt fibernät. Ersättningen för detta räknas upp procentuellt varje år.

Upphandling av städning av kommunens lokaler görs centralt och förnyas ungefär vart fjärde år. I upphandlingen lämnas anbud med en fast kostnad per enhet, tex en skola, för ordinarie städning. Extra städning som tex fönsterputs eller möbeltvätt beställs och betalas utöver ordinarie städning.

Kostnaden för skolornas och fritidshemmets fibernät beräknas efter hur många servrar, switchar mm som behövs per skolenhet.

Kommunens beräknade kostnad per elev för städning och W-lan (inklusive extra städning som tex fönsterputs) är högre i samtliga årskurser jämfört med ersättningen i peng. Även fritidshemmets genomsnittliga kostnad är högre i alla åldrar jämför med den ersättning som utgår i fritidshemspeng.

Administration

Ersättningen för administration är styrd av skollagens bestämmelse om att den ska utgöra ett påslag med tre procent på den sammanlagda peng både i skolans grundpeng och i fritidshemspeng. Det enda sättet att förändra beloppet i kronor är att förändra övriga delar i peng.

Grundskola

Kostnader för administration utgör i grundskolan avskrivningar av inventarier, kostnad för vaktmästare samt utbildningsledning och kommunövergripande OH-kostnader.

Skolornas beräknade kostnad per elev för administration är högre än de tre procent som läggs på den sammanlagda peng. Störst är skillnaden på högstadiet.

Fritidshem

Kostnader för administration utgör i fritidshemmet avskrivningar av inventarier, kostnad för vaktmästare samt utbildningsledning och kommunövergripande OH-kostnader.

Fritidshemmets beräknade kostnad per elev för administration är högre än de tre procent som läggs på den sammanlagda peng. Störst är skillnaden för de elever som går i förskoleklass.

Summering total peng inklusive statsbidraget stärkt kunskapsutveckling

Utredningen visar att kommunens beräknade kostnader per del i peng överstiger ersättningen i grundpengens samtliga delar förutom ersättningen för måltider i årskurs 6-9 där kostnaden per elev beräknas vara lägre än ersättningen samt elevhälsa i förskoleklass där det inte beräknas uppstå några kostnader.

Kostnaderna för respektive del i fritidshemspeng är också högre än ersättningen i peng, förutom den del som avser pedagogiskt material där kommunens beräknade kostnad per elev är lägre än ersättningen i peng.

Jämförelser mellan total kostnad och total peng visar att kostnaden per elev är högre än den beslutade grundpengen i samtliga årskurser inklusive fritidshemspeng. Den högre kostnaden beror delvis på att Täby kommun valt att ha en utökad timplan jämfört med den nationella timplanen.

De beräkningar som gjorts i delen undervisning har baserats på Täby kommuns timplan. Denna innehåller 138 timmar fler än den nationella timplanen. Med exakta procentuella andelar på varje tjänst skulle en full högstadieenhet med sex paralleller i varje årskurs generera ett nyckeltal med 13,6 elever per årsarbetare. Detta blir i praktiken mycket svårt att efterleva då vissa tjänster är svåra att tillsätta på en så exakt tjänstgöringsgrad som timplanen visar. Utredningen har därför i samråd med två av kommunens erfarna skolledare gjort vissa avvägningar kring antalet tjänster men fortfarande med målet om en effektiv organisation. Denna justerade organisation visar ett nyckeltal med 11,6 elever per årsarbetare på högstadiet och 8,8 elever per årsarbetare på låg- och mellanstadiet. Resursökningarna som uppstår genom utökad timplan och något högre lärartäthet finansieras med del av statsbidraget stärkt kunskapsutveckling.

Statsbidraget stärkt kunskapsutveckling ska enligt Skolverkets regelverk användas till utökade insatser som stärker kunskapsutvecklingen för eleverna i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet. Med utökade insatser avses insatser utöver ordinarie verksamhet, det vill säga sådan verksamhet som huvudmannen har skyldighet att genomföra enligt skollagen (2010:800) eller annan relevant lagstiftning. Bidraget kan sökas av både kommunala och fristående huvudmän. Täby kommuns bidragsram för detta statsbidrag 2025 är ca 21,9 mnkr och används till verksamheter i egen regi.

Jämförelse med andra kommuner

Utredningen har jämfört nivån på skolpeng och fritidshemspeng men också kostnaden för undervisning och lärverktyg. Jämförelsen har gjorts med de kommuner Täby brukar jämföra sig med i budgetsammanhang på övergripande nivå. Information om skolpeng och fritidshemspeng har hämtats från respektive kommuns hemsida och avser peng för 2025. Kostnadsjämförelsen för undervisning och lärverktyg är hämtad från Sveriges kommuner och regioners databas Kolada och visar kostnaden för 2023. Utöver det har utredningen också jämfört kommunernas inköp av tryckta och digitala läromedel som varje år sammanställs i kartläggningen Läromedelsbarometern.

Skolpeng och fritidshemspeng

Det är varje kommun som beslutar om skolpengens nivå och kartläggningen visar att nivå och stadieindelningar skiljer sig åt mellan kommunerna. I tabellen nedan visas 2025 års skolpeng för varje årskurs inom ett urval kommuner. Den andra kolumnen under *Täby* visar hur stor andel Tåbys peng utgör av genomsnittspengen.

Kr per elev och år	Täby		Danderyd	Lidingö	Nacka	Sollentuna	Solna	Österåker	Genomsnitt exkl Täby	Median exkl Täby
Fsk-klass	66 475	87%	63 600	85 488	68 509	87 645	87 715	63 121	76 013	76 999
Åk 1	86 474	98%	92 568	85 488	89 937	92 429	87 715	83 821	88 660	88 826
Åk 2	86 474	98%	92 568	85 488	89 937	92 429	87 715	83 821	88 660	88 826
Åk 3	86 474	95%	92 568	100 216	89 937	92 429	87 715	83 821	91 114	91 183
Åk 4	95 281	100%	92 568	100 216	91 758	103 485	94 296	89 179	95 250	93 432
Åk 5	95 281	100%	92 568	100 216	91 758	103 485	94 296	89 179	95 250	93 432
Åk 6	104 741	105%	97 560	106 892	91 758	103 485	94 296	107 319	100 218	100 523
Åk 7	104 741	97%	103 680	106 892	114 813	119 193	97 052	107 319	108 158	107 106
Åk 8	104 741	97%	103 680	106 892	114 813	119 193	97 052	107 319	108 158	107 106
Åk 9	104 741	97%	103 680	106 892	114 813	119 193	97 052	107 319	108 158	107 106

Tabellen visar att Tåbys skolpeng ligger lägre än genomsnittet för årskurs F-3 samt årskurs 7-9. Skolpengen för årskurs 6 ligger över genomsnittet medan peng i årskurs 4-5 motsvarar genomsnittet. Den största skillnaden finns inom förskoleklass, där Tåbys peng motsvarar 87 procent av genomsnittspengen. Därefter är det årskurs 3 som redovisar den största skillnaden följt av årskurs 7-9.

Motsvarande jämförelse för fritidshemspengen visar att några kommuner har samma indelning som Täby med en peng för årskurs F-3 och en för årskurs 4-6, medan andra kommuner valt att ha tre nivåer där förskoleklassen brutits ut i en egen fritidshemspeng. Täbys peng för barn i årskurs 4-6 är 25 % högre än genomsnittspengen. För förskoleklass är den sex procent lägre än genomsnittet och för årskurs 1-3 är pengarna i nivå med genomsnittet.

Kr per elev och år	Täby		Danderyd	Lidingö	Nacka	Sollentuna	Solna	Österåker	Genomsnitt exkl Täby	Median exkl Täby
Fsk-klass	43 646	94%	48 648	45 499	46 246	42 633	46 740	48 433	46 367	46 493
Åk 1	43 646	99%	50 856	45 499	41 682	38 219	46 740	42 466	44 244	43 983
Åk 2	43 646	99%	50 856	45 499	41 682	38 219	46 740	42 466	44 244	43 983
Åk 3	43 646	99%	50 856	45 499	41 682	38 219	46 740	42 466	44 244	43 983
Åk 4	25 090	125%	14 868	18 899	18 512	19 731	22 471	25 656	20 023	19 315
Åk 5	25 090	125%	14 868	18 899	18 512	19 731	22 471	25 656	20 023	19 315
Åk 6	25 090	125%	14 868	18 899	18 512	19 731	22 471	25 656	20 023	19 315

Kostnad för undervisning

Statistik från Kolada visar att Täby kommuns grundskolor i egen regi har lägre kostnader för undervisning än utvalda jämförelsekommuner. I kostnad för undervisning räknas kostnader för lärare och övrig pedagogisk personal samt skolledning in. Beräknad kostnad i Kolada baseras på de uppgifter som redovisas i kommunernas räkenskapssammandrag (RS). Vissa poster i RS fördelas efter schablon vilket gör att beloppen i Kolada inte är exakt samma som kommunens egna beräkningar. I tabellen nedan visas kostnad för undervisning per elev i kommunal grundskola år 1-9 år 2023. Riksgenomsnittet samma år var 75 727 kr.

Kommun	Kostnad undervisning per elev och år
Täby	68 142 kr
Nacka	68 871 kr
Lidingö	71 698 kr
Danderyd	72 310 kr
Österåker	72 358 kr
Sollentuna	73 671 kr
Solna	74 632 kr
<i>Medelvärde</i>	<i>71 669 kr</i>

Kostnad för lärverktyg

Statistik från Kolada visar att Täby kommuns grundskolor i egen regi har lägre kostnader för lärverktyg än utvalda jämförelsekommuner. I Koladas sammanställning ingår bland annat kostnader för läroböcker, inklusive skön- och facklitteratur, tidningar, tidskrifter, broschyrer och annat tryckt material. Även kostnader för

skolbibliotek och utrustning i undervisningssalar räknas in samt elevdatorer och kostnader för studiebesök mm. I tabellen nedan visas kostnad för lärverktyg per elev i kommunal grundskola år 1-9 år 2023. Riksgenomsnittet samma år var 5 697 kr.

Kommun	Kostnad lärverktyg per elev och år
Täby	3 197 kr
Nacka	3 499 kr
Sollentuna	4 239 kr
Österåker	4 472 kr
Danderyd	4 842 kr
Solna	5 259 kr
Lidingö	7 074 kr
<i>Medelvärde</i>	<i>4 655 kr</i>

Vid jämförelse av hur stor kostnaden för inköp av analoga och digitala läromedel är har utredningen utgått från den kartläggning som varje år görs i Läromedelsbarometern. Kartläggningen görs av Läromedelsföretagen som är en branschorganisation med 17 medlemsföretag. Dessa företag står för utgivning av majoriteten av skolans tryckta läromedel.

År 2023 uppgick Täby kommuns inköp av läromedel per elev i årskurs 1-9 till 1 288 kronor. I tabellen nedan framgår kostnaden för inköp av analoga och digitala läromedel per elev år 2023. Riksgenomsnittet samma år var 1 165 kr.

Kommun	Läromedelsinköp per elev och år
Sollentuna	938 kr
Nacka	1 066 kr
Österåker	1 114 kr
Danderyd	1 184 kr
Täby	1 288 kr
Solna	1 359 kr
Lidingö	1 384 kr
<i>Medelvärde</i>	<i>1 190 kr</i>

Sammanfattning

Utredningen har utöver de två alliansuppdrag som gavs i den politiska majoritetens inriktning för mandatperioden 2023–2026 undersökt skolpengens alla delar

tillsammans med fritidshemspengen och dess delar för att ge en heltäckande bild av finansieringen av grundskolan.

Alliansuppdrag 1: Skolpengen ska ses över och har särskild prioritet. Skillnaden i ersättning mellan låg-, mellan- och högstadiepeng ska övervägas i sammanhanget.

Utredningen visar att Täby kommuns beräknade kostnader för grundskolor och fritidshem täcks av den ersättning som tilldelas verksamheterna i form av grundpeng i skolenheter av en viss storlek.

Skolpengen för grundskolan delades 2025 upp i tre nivåer från att tidigare varit indelat i två nivåer. Nuvarande indelning är årskurs 1-3, årskurs 4-5 och årskurs 6-9.

Utredningen har beräknat hur stor pengarna i respektive årskurs skulle behöva vara för att spegla den beräknade kostnaden per elev.

Beräkningarna visar att kostnaden för grundskola årskurs F-5 är lägre än nuvarande grundpeng, dock är kostnaden för fritidshem högre än ersättningen i fritidshemspengen.

Beräknad kostnad för elever i årskurs 6 överstiger ersättningen i grundpeng och fritidshemspeng.

Beräknad kostnad för elever i högstadiet årskurs 7-9 överstiger ersättningen i grundpengen i exemplen med två- och fyra parallellklasser. Vid beräkningar med sex paralleller blir ersättningen högre än beräknad kostnad per elev.

Alliansuppdrag 2: Professionellt utvecklade tryckta som digitala läromedel ska prioriteras. Läromedlens andel av skolpengen ska ses över.

Utredningen har beräknat hur stor kostnaden för lärverktyg per elev är i respektive årskurs. I denna beräkning ingår kostnaden för elevdatorer och Ipads. Utredningen visar att nuvarande ersättning i grundpengen inte motsvarar den beräknade kostnaden.

Kartläggningen Läromedelsbarometern visar att Täby kommun år 2023 köpte in tryckta och digitala läromedel för i genomsnitt 1 288 kr per elev. Dessa inköp stimuleras också genom att Skolverket kan tilldela kommunen statsbidrag för inköp av tryckta läromedel om de först uppnår en viss kvot av inköp för egna medel. Detta gör att andelen inköpta läromedel kan ökas utan att kommunens nettokostnad ökar.

Bilagor

Bilaga 1, statsbidrag 2025

Bilaga 2, ekonomiska beräkningar